

Lisa 3. Kopsuvälise tuberkuloosi diagnostikas kasutatavad uuringud

Kopsuvälise tuberkuloosi kahtluse korral peab alati täpsustama, kas inimene on varem tuberkuloosi põdenud, ning tegema rindkere röntgeniülesvõtte, vajaduse korral ka kompuutertomograafia.

Uuringute valik sõltub kliinilisest situatsioonist.

Paige	Sümptomid	Uuringud	Bioloogiline materjal mükobakterio- loogiliseks uuringuks	Esmased analüüsid	Lisa- analüüsid
Pleura	*pleuraalne valu *düsnoe	*rindkere röntgeni- ülesvõte *UH *KT *torakotsentees *bronhoskoopia *torakoskoopia	*vähemalt kaks hingamisteede sekreeti: rögaanalüüs (sh üks varahom- mikune analüüs), indutseeritud röga või maoloputus- vedelik *pleuravedelik	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia	*pleuravedeliku tsütoos ja biokeemilised analüüsid (valk, laktaadi dehüdrogenaas, glükoos, pH)
Kesknärv- süsteem: meningiit	*vinduv neuroinfektsioon *meningism *kraniaalnärvide kahjustus- sündroomid	* MRT (esma- valik) või KT *lumbaal- punktsioon	*liikvor	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia	*liikvori tsütoos, biokeemilised analüüsid (valk, glükoos)
Kesknärvisüsteem: tuberkuloom, abstsess, tserebriit, müeliit	Tuberkuloom/ abstsess: *neuroloogiline koldeleid *epileptilised hood *võib olla asümptomaatiline Müeliit: *ülemise või alumise motoneuroni kahjustus- sündroom	*MRT (esma- valik) või KT *lumbaal- punktsioon	*liikvor *kolde biopsia (tuberkuloomi või abstsessi korral)	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia	*liikvori tsütoos, biokeemilised analüüsid (valk, glükoos)
Lümfisõlmed	*valu püsiv lümfisõlmede suurenemine (sageli kaelapiirkonnas)	*UH *KT *MRT *endo- bronhiaalne UH (mediastinaalsed lümfisõlmed)	*lümfisõlme biopsia (peen nõelbiopsia või lümfisõlme eemaldamine) *lümfisõlme aspiraati	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia *histoloogia	

Perikard	*rindkere valu *düsnoe *perifeersed tursed	*UH *rindkere röntgeniülesvõte *MRT *KT	*perikardi biopsia *perikardi- vedelik	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia *histoloogia	
Seedeelundid	*krooniline kõhuvalu *sooletegevuse muutus *iiveldus *oksendamise	*UH *KT *MRT *koloskoopia *laparoskoopia	*koe biopsia *kõhuõõnevedelik *roe	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia *histoloogia	
Kuse- ja suguelundid	*väheväljendunud düsuurilised vaevused *püuuria *mikrohematuuria *kroonilised suguelundite põletikud *viljatus	*UH *KT *MRT *laporoskoopia	*hommikune uriin (minimaalselt 3 x) *koe biopsia *emaka limaskestast kaabe *menstruaalveri ²	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia *histoloogia	
Luid ja liigesed	*üldsümptomiteta aeglaselt progressseeruv seljavalu *suure liigese monoartriit	*röntgeni- ülesvõte *MRT *KT	*koe biopsia *paraspinaalse abstsessi aspiraati *liigesevedelik	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia *histoloogia	
Dissemineerunud tuberkuloos	*väljendunud üldsümptomid	*rindkere ja pea KT *MRT *kõhuõõne UH *bronhoskoopia	*rõga *bronhiaspiraati *veri ² *hommikune uriin *roe *biopsia *luuüdi aspiraati *liikvor	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia *histoloogia	
Nahk			*biopsia	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *histoloogia	
Lokaalne abstsess		*UH	*aspiraati *biopsia	*molekulaarne kiirtest ¹ + mikroskoopia + külv *tsütoloogia *histoloogia	

¹ Molekulaarseid kiirteste tehakse ainult SA TÜK-i ja SA PERH-i mükobakterioloogia laborites, kuna uuritavad materjalid vajavad algtöötlust.

² Verest ei saa molekulaarset kiirtesti teha.

Lühendid: KT – kompuutertomograafia, MRT – magnetresonantstomograafia, UH – ultraheli.